

PATVIRTINTA

Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus

2015 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. VAS-61

11-OJO VERSLO APSKAITOS STANDARTO „SĄNAUDOS“ METODINĖS REKOMENDACIJOS

Šios rekomendacijos parengtos pagal standartą galiojantį nuo 2016 m. sausio 1 d. (TAR 2015-06-16, i. k. [2015-9640](#)).

Pusjuodžiu šriftu spausdinamas verslo apskaitos standarto tekstas. Po standarto straipsniais pateiktos rekomendacijos nėra standarto dalis. Pavyzdžiai ir komentarai nepakeičia standarto nuostatų, tačiau paaiškina, kaip jos gali būti taikomos.

Pavyzdžiuose naudojamos pavyzdinio sąskaitų plano sąskaitos.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonės sąnaudų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką.**
- 2. Standartą įmonės taiko sąnaudų, kurios parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje, apskaitai.**
- 3. Labai maža įmonė, rengianti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, taiko šio standarto nuostatas ir naudojami X skyriuje nustatytais išimtimis.**
- 4. Specialiųjų sričių įmonių sąnaudų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką nustato atitinkami verslo apskaitos standartai ir šis standartas, jei jis neprieštarauja atitinkamos srities verslo apskaitos standarto nuostatoms.**

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

- 5. Pagrindinės šio standarto sąvokos:**
 - 5.1. Patikimas įvertinimas – įvertinimas, pagrįstas išsamia ir objektyvia informacija.**

5.2. Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, vertės sumažėjimo ir prisiimtų įsipareigojimų per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

6. Kitos šiame standarte vartojamos sąvokos turi tą pačią reikšmę, kaip Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės ir Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymuose ir kituose verslo apskaitos standartuose.

III. SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

7. Apskaitoje sąnaudos pripažįstamos, registruojamos ir pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas, kai atitinka sąnaudų apibrėžimą ir galima patikimai nustatyti jų vertę. Apskaitoje sąnaudos registruojamos vadovaujantis kaupimo ir palyginimo principais.

8. Vadovaujantis kaupimo principu, apskaitoje sąnaudos registruojamos, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į laiką, kada buvo išleisti pinigai.

Kaupimo principas numato, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami, kai jie įvyksta, neatsižvelgiant, kada buvo gauti ar sumokėti pinigai. Pagal kaupimo principą sąnaudos apskaitoje pripažįstamos ir registruojamos, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į laiką, kada buvo išleisti pinigai.

Palyginimo principas numato, kad ataskaitinio laikotarpio pajamos turi būti siejamos su sąnaudomis, patirtomis toms pajamoms uždirbti.

Sąnaudomis pripažįstama tik ta išlaidų dalis, kuri:

- arba patirta uždirbant ataskaitinio laikotarpio pajamas,
- arba negali būti siejama su ateinančių ataskaitinių laikotarpių pajamų uždirbimu.

Sąnaudos, tenkančios skirtingiems ataskaitiniams laikotarpiams, turi būti paskirstytos tiems ataskaitiniams laikotarpiams, per kuriuos jos teiks įmonei ekonominę naudą.

Pavyzdys

Įmonė „A“ 20X1 m. lapkričio 30 d. pasirašė vieniems metams sutartį, pagal kurią nuo 20X1 m. gruodžio 1 d. išsinuomojo prekybos patalpas, kuriose numato prekiauti statybinėmis ir apdailos medžiagomis. Sutarties pasirašymo dieną įmonė „A“ nuomotojui sumokėjo 15 000 EUR, iš kurių 5 000 EUR yra įmoka už pirmąjį mėnesį, o likusi suma yra užstatas, kuris, jeigu nuomininkas

laikysis visų įsipareigojimų, gali būti įskaitytas kaip įmoka už paskutinius nuomos mėnesius (įmonei „A“ vėluojant sumokėti einamąsias įmokas, užstatas į nuompinigius nebus įskaitomas).

Įmonė „A“ 20X1 m. lapkričio 30 d. apskaitoje registruoja:

D 2080 Sumokėti avansai tiekėjams	5 000
D 2084 Užstatas	10 000
K 271X Sąskaitos bankuose	15 000

Įmonė „A“ kiekvieną mėnesį iki kito mėnesio 5 d. turi sumokėti patalpų komunalinių ir kitų paslaugų mokesčius už praėjusį mėnesį pagal apskaitos prietaisų rodmenis ir gautas sąskaitas. Už gruodžio mėnesį buvo apskaičiuota 900 EUR patalpų komunalinių ir kitų paslaugų mokesčių, jų sąskaitos bus apmokėtos sausio mėn.

Įmonė „A“ 20X1 m. gruodžio 31 d. pripažįsta:

- 5 000 EUR gruodžio mėnesio patalpų nuomos mokesčio sąnaudų, nors sumokėta buvo 15 000 EUR, bet tik 5 000 EUR nuomos mokesčio pripažįstama sąnaudomis, nes tik ši suma yra susijusi su įmonės gruodžio mėnesio veikla.

- 900 EUR prekybos patalpų eksploatavimo sąnaudų, nors ši suma dar nesumokėta, bet sąnaudos pripažįstamos, nes paslaugos jau gautos gruodžio mėnesį.

Įmonė „A“ 20X1 m. gruodžio 31 d. apskaitoje registruoja:

D 620X Pardavimo sąnaudos (patalpų nuoma ir eksploatavimas)	5 900
K 2080 Sumokėti avansai tiekėjams	5 000
K 4432 Kitos skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas arba	
K 4494 Kitos mokėtinos sumos	900

9. Vadovaujantis palyginimo principu, apskaitoje sąnaudos registruojamos tuo pačiu metu, kaip ir pajamos, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su tuo pačiu sandoriu. Sąnaudomis pripažįstama tik ta sunaudoto turto, jo vertės sumažėjimo ar padidėjusių įsipareigojimų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Išlaidos, kurios nesusijusios su pajamomis, uždirbtomis per ataskaitinį laikotarpį, bet skirtos pajamoms uždirbti būsimais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir parodomos balanse kaip turtas. Turto dalis, skirta būsimųjų laikotarpių pajamoms uždirbti, sąnaudomis bus pripažinta tada, kai bus uždirbtos atitinkamos pajamos, gauta ekonominė nauda, susijusi su turtu ar jo naudojimu, arba kai ši nauda pasibaigs. Tačiau, taikant palyginimo principą, turtas apskaitoje nepripažįstamas ir balanse neparodomas, jei jis neatitinka turto apibrėžimo ir pripažinimo požymių.

Ne visa per ataskaitinį laikotarpį įsigytų prekių, paslaugų, kito turto vertė pripažįstama to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis ir ne visos ataskaitinio laikotarpio sąnaudos yra susijusios su to paties ataskaitinio laikotarpio prekių, paslaugų ar kito turto įsigijimu. Sąnaudomis pripažįstama tik ta prekių, paslaugų ar kito turto vertė ar jos dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Jei įsigytos prekės, paslaugos, kitas turtas nesusiję su pajamomis, uždirbtomis per ataskaitinį laikotarpį, tačiau ateityje teiks įmonei ekonominę naudą, jie apskaitoje registruojami kaip turtas, kuris taps sąnaudomis, kai bus uždirbtos su juo susijusios pajamos arba bus panaudotas įmonės veikloje, arba paaiškės, kad ateityje jį naudojant ar parduodant nesitikima gauti jokios ekonominės naudos.

Vertinant, ar turtas atitinka turto apibrėžimą, turi būti atsižvelgiama į ūkinės operacijos esmę ir ekonominį turinį. Pavyzdžiui, jei turtas atitinka nematerialiojo ar ilgalaikio materialiojo turto apibrėžimą ir pripažinimo kriterijus, tačiau įmonėje bus naudojamas trumpiau negu vienus metus, jis apskaitoje turi būti pripažįstamas sąnaudomis arba trumpalaikiu turtu.

Pavyzdys

Įmonė „A“, kurios veikla prekyba biuro baldais, 20X1 m. gruodžio 10 d. į skolą pirko 1 000 kėdžių po 100 EUR, iš viso už 100 000 EUR. Įmonė „A“ įsigytas kėdes numatė parduoti per ataskaitinį ir ateinančius ataskaitinius laikotarpius, todėl apskaitoje jas pripažino trumpalaikiu turtu (atsargomis) ir pirktų prekių, skirtų perparduoti, sąskaitoje užregistravo kėdžių įsigijimo savikainą:

D 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	100 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	100 000

Įmonė „A“ 20X1 m. gruodžio 20 d. pardavė 600 kėdžių, uždirbto 90 000 EUR (600 x 150) pajamų ir pripažino 60 000 EUR (600 x 100) sąnaudų, t. y. apskaitoje užregistruotą parduotų kėdžių vertę pripažino parduotų prekių savikainą.

Įmonė „A“ 20X1 m. gruodžio 20 d. apskaitoje registruoja:

D 2410 Pirkėjų skolų vertė	90 000
K 5000 Parduotų prekių pajamos	90 000
ir	
D 6000 Parduotų prekių savikaina	60 000
K 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	60 000

Įmonės „A“ sandėlyje 20X1 m. gruodžio 31 d. liko neparduotų kėdžių, kurios apskaitoje užregistruotos kaip prekės 40 000 EUR (400 x 100) verte ir finansinėse ataskaitose turi būti parodomos kaip atsargos. Šių prekių vertė bus pripažinta sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai jos bus parduotos, t. y. bus uždirbtos su jomis susijusios pajamos, arba kai dėl tam tikrų aplinkybių išaiškės, kad ateityje jos neteiks ekonominės naudos, pavyzdžiui, nuvertės ar taps netinkamos parduoti ir dėl to įmonė turės jas nurašyti į nuostolius.

10. Jeigu tam tikro turto naudojimas teiks ekonominę naudą ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais ar leis uždirbti kelių ateinančių ataskaitinių laikotarpių pajamų ir jei pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatomas tik apytiksliai, sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus, nustatytus atitinkamuose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui, ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos – pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ar nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos – pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatas.

Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas gali būti naudojamas įmonės veikloje, pavyzdžiui, produkcijai gaminti ar paslaugoms teikti, ir teikia ekonominę naudą ilgiau kaip vieną ataskaitinį laikotarpį. Tokio turto pripažinimas sąnaudomis tą patį laikotarpį, kai jis įgyjamas, iškreiptų įmonės apskaitos ir finansinių ataskaitų duomenis. Pagal palyginimo principą toks turtas sąnaudomis turi būti pripažįstamas palaipsniui per tuos laikotarpius, kai bus naudojamas įmonės veikloje ir teiks ekonominę naudą. Kadangi dažniausiai neįmanoma nustatyti, kuri ilgalaikio turto dalis uždirba konkretaus ataskaitinio laikotarpio pajamas, t. y. pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, tai sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus – skaičiuojant ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą ar nematerialiojo amortizaciją.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumos apskaičiuojamos ir priskiriamos ataskaitinių laikotarpių sąnaudoms per to turto naudingo tarnavimo laiką vadovaujantis 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatomis.

Nematerialiojo turto amortizuojamoji vertė priskiriama sąnaudoms ir paskirstoma per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą vadovaujantis 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatomis.

Pavyzdys

Įmonė „A“ už 300 000 EUR įsigijo parduotuvės pastatą, kuriame numato prekiauti kosmetikos ir parfumerijos gaminiais. Kadangi pastatas – ilgalaikis materialusis turtas – bus naudojamas įmonės pajamoms uždirbti ilgiau kaip vieną ataskaitinį laikotarpį, o nustatyti, kuri šio ilgalaikio materialiojo turto dalis padės uždirbti kiekvienų metų pajamas neįmanoma, apskaitoje taikomas netiesioginis sąnaudų pripažinimo būdas, t. y. skaičiuojamas pastato nusidėvėjimas. Kiekvienų metų nusidėvėjimo suma pripažįstama to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis. Jei pastato nusidėvėjimui apskaičiuoti įmonė taiko tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo skaičiavimo metodą, o nustatyta likvidacinė vertė 25 000 EUR ir naudingo tarnavimo laikas 20 metų, tai kiekvienais metais sąnaudomis bus pripažįstama po 13 750 EUR.

Įmonė „A“ kiekvienais finansiniais metais apskaitoje registruoja:

D 6201 Prekybos pastatų ir įrangos vertės nusidėvėjimas	13 750
K 1217 Pastatų ir statinių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (–)	13 750

11. Sąnaudos apskaitoje registruojamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada buvo patirtos, tais atvejais, kai jų neįmanoma tiesiogiai susieti su uždirbtomis konkrečiomis pajamomis.

Įmonės dažnai patiria įvairių sąnaudų, kurių neįmanoma susieti su konkrečių ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu ir kurios ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais neteiks įmonei ekonominės naudos. Tokios sąnaudos pripažįstamos tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos.

Įmonės sąnaudų, kurios apskaitoje registruojamos tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada buvo patirtos, pavyzdžiai gali būti tokios sąnaudos:

- įmonės ar jos dalies perkėlimo ar reorganizavimo;
- prekių ženklų sukūrimo, pirkėjų sąrašų ir panašių objektų sudarymo;
- darbuotojų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo;
- tyrimo darbų;
- administracinių ir bendro naudojimo patalpų, transporto priemonių, įrangos nuomos, eksploatacijos, remonto;
- administracijos darbuotojų darbo užmokesčio ir su juo susijusių mokesčių;
- reklamos ir reprezentacinės;

- baigtų statinių, įrengimų ir kito turto broko, išaiškėjusio po eksploatacijos pradžios, pašalinimo;
- veiklos mokesčių (nekilnojamo turto, aplinkos teršimo ir kitų);
- įvairių negamybinio pobūdžio paslaugų (apskaitos tvarkymo, juridinių, bankų paslaugų ir t. t.);
- kitos panašios sąnaudos.

12. Šis standartas nustato bendrą įmonės sąnaudų pripažinimo, vertinimo ir apskaitos tvarką. Detalesnė sąnaudų pripažinimo tvarka nustatyta kituose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui:

12.1. Nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto mainų ir perleidimo sąnaudų (nuostolių) – 13-ajame verslo apskaitos standarte „Nematerialusis turtas“ ir 12-ajame verslo apskaitos standarte „Ilgalaikis materialusis turtas“.

12.2. Finansinio turto ir trumpalaikių investicijų perleidimo ir vertės sumažėjimo sąnaudų (nuostolių) – 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

12.3. Garantinio remonto įsipareigojimų sąnaudų – 19-ajame verslo apskaitos standarte „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

13. Tarpininkų sąnaudomis pripažįstamos tik su tarpininkavimo pajamomis susijusios sąnaudos. Vykdam tarpininkavimo sandorius, trečiųjų asmenų vardu sumokėtos sumos tarpininko sąnaudomis nepripažįstamos.

Tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansines ataskaitas, įmonė turi vadovautis bendraisiais apskaitos principais. Įmonės principas reiškia, kad kiekviena įmonė, kuri sudaro finansines ataskaitas, laikoma atskiru apskaitos vienetu, t. y. į finansines ataskaitas įtraukiamas tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai.

Pavyzdys

UAB „A“ yra daugiabučių namų administratorė ir organizuoja daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimą pagal valstybinę Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą. UAB „A“ už šių projektų įgyvendinimo organizavimą gauna fiksuotą atlygį. Sudarydama sutartis UAB „A“ nurodo, kad ji veikia daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų sprendimu ir (ar) šių asmenų naudai, todėl nors ir atlieka statytojo

(užsakovo) pareigas, tačiau neįgyja nuosavybės teisių į rangovo atliktus daugiabučio namo atnaujinimo darbus, negauna šio turto teikiamos naudos ir neprisiima įsipareigojimo sumokėti rangovui savo lėšomis, t. y. UAB „A“ veikia kaip tarpininkė.

Kadangi UAB „A“ veikia kaip tarpininkė, savo apskaitoje (balansinėse sąskaitose), pagal kurios duomenis sudaromos įmonės finansinės ataskaitos, neregistruoja projekto rangovo išrašytoje sąskaitoje faktūroje nurodytos daugiabučio namo atnaujinimo darbų vertės ir mokėtinos sumos. UAB „A“ balansinėse sąskaitose turėtų būti registruojamas tik turtas, kuriuo įmonė disponuoja, projekto administravimo sąnaudos, įmonės įsipareigojimai ir jos lėšomis mokėtinos sumos. Reikšmingą informaciją apie įvykius, susijusius su projektu administravimu per ataskaitinį laikotarpį, UAB „A“ gali pateikti finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

Daugiau tarpininkavimo pavyzdžių pateikta aiškinant šio standarto 14 punktą.

14. Parduodant prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, akcizų suma, kurią į valstybės biudžetą turi sumokėti įmonė, laikoma trečiųjų asmenų vardu sumokamomis sumomis.

Parduodant prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kai panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, kaip jis suprantamas pagal Lietuvos Respublikos akcizų įstatymą, apskaičiuota akcizų suma, kurią įmonė privalo sumokėti į valstybės biudžetą, įmonės sąnaudomis nelaikoma, kai ji surenkama iš pirkėjų. Taikant šį būdą apskaitoje kaupimo principu registruojama apskaičiuota į valstybės biudžetą mokėtina akcizų suma ir iš prekių pirkėjų surenkamos gautinos akcizų sumos. Vadovaudamasi apskaitos pastovumo ir palyginimo principais, įmonė turi užtikrinti, kad akcizai apskaitoje būtų registruojami atskirai ir tada, kai prekės parduodamos į akcizinių prekių sandėlį (akcizų mokėti nereikia), ir tada, kai tiesiogiai galutiniam pardavėjui, ir aprašyti šį būdą apskaitos politikoje.

1 pavyzdys

AB „A“ gamina ir parduoda prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriam taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Įmonės apskaitos politikoje nustatyta, kad įmonė taiko akcizų apskaitos būdą, kai akcizų suma, kurią įmonė privalo apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą, į įmonės parduotų prekių pardavimo pajamas ir pardavimo savikainą neįtraukiama. Įmonė apskaičiuoja akcizus nuo parduotų prekių kiekio ir apskaitoje registruoja į valstybės biudžetą mokėtinas ir iš pirkėjų surenkamas gautinas akcizų sumas.

AB „A“ 20X1 m. sausio mėn. pardavė 14 000 vnt. prekių iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ir 600 vnt. savo firminėse parduotuvėse. Pagal įmonės pasirinktą apskaitos politiką 20X1 m. sausio mėn. parduotų prekių savikaina buvo 6,2 EUR už vieneta.

AB „A“ iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio dalį prekių (10 000 vnt.) pardavė įmonei AB „V“, kuri užsiima didmenine prekyba ir įsigytas prekes veža į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, todėl AB „A“ neturi prievolės akcizų apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą.

AB „A“ apskaitoje registruojama 100 000 EUR (10 000 vnt. x 10 EUR) prekių pardavimo pajamų ir iš pirkėjų gautina suma:

D 2410 Pirkėjų skolų vertė	100 000
K 5000 Parduotų prekių pajamos	100 000

Registruojama 62 000 EUR (10 000 vnt. x 6,2 EUR) prekių pardavimo savikaina:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	62 000
K 2030 Produkcijos savikaina	62 000

AB „A“ iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio likusius 4 000 vnt. prekių pardavė įmonei AB „M“, kuri įsigytas prekes veža į parduotuves, t. y. iš karto jas perparduoda rinkoje. Kadangi šiuo atveju parduodant prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, AB „A“ apskaičiavo akcizų sumą, kurią privalės sumokėti į valstybės biudžetą, ir išskyrė ją pardavimo dokumente. AB „A“ pirkėjui išrašė sąskaitą faktūrą, kurioje nurodė 40 000 EUR (4 000 vnt. x 10 EUR) pardavimo kainą, 10 000 EUR apskaičiuotą akcizų sumą ir 50 000 EUR iš pirkėjo gautiną sumą.

AB „A“ apskaitoje registruojama apskaičiuota 10 000 EUR (4 000 vnt. x 2,50 EUR) akcizų suma:

D 2446 Kitos gautinos skolos (surenkami akcizai)	10 000
K 4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai (akcizai)	10 000

Registruojama 40 000 EUR (4 000 vnt. x 10 EUR) prekių pardavimo pajamos, 10 000 EUR akcizų suma ir 50 000 EUR iš pirkėjų gautinos sumos:

D 2410 Pirkėjų skolų vertė	50 000
K 5000 Parduotų prekių pajamos	40 000
K 2446 Kitos gautinos skolos (surenkami akcizai)	10 000

Registruojama 24 800 EUR (4 000 vnt. x 6,2 EUR) prekių pardavimo savikaina:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	24 800
K 2030 Produkcijos savikaina	24 800

AB „A“ pardavė savo firminėje parduotuvėje 600 vnt. prekių. Kadangi išvežus prekes iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio į parduotuvę panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, AB „A“ apskaičiavo 1 500 EUR akcizų sumą, kurią privalės sumokėti į valstybės biudžetą. Įmonė laikosi apskaitos pastovumo ir palyginimo principų, todėl ir šių prekių akcizų sumų į pardavimo pajamas ir pardavimo savikainą neįtraukia, o registruoja kaip gautinas ir mokėtinas sumas.

AB „A“ apskaitoje registruojama 3 720 EUR (600 vnt. x 6,2 EUR) firminei parduotuvei perduotų prekių savikaina:

D 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	3 720
K 2030 Produkcijos savikaina	3 720
Registruojama apskaičiuota 1 500 EUR (600 vnt. x 2,50 EUR) akcizų suma:	
D 2446 Kitos gautinos skolos (surenkami akcizai)	1 500
K 4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai (akcizai)	1 500

Pardavus prekes firminėje parduotuvėje, gauta 7 500 EUR iš kurių apskaitoje registruojama 6 000 EUR (600 vnt. x 10 EUR) pardavimo pajamos ir 1 500 EUR (600 vnt. x 2,50 EUR) akcizų suma:

D 272X Kasa (EKA)	7 500
K 5000 Parduotų prekių pajamos	6 000
K 2446 Kitos gautinos skolos (surenkami akcizai)	1 500

Registruojama 3 720 EUR (600 vnt. x 6,2 EUR) prekių pardavimo savikaina:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	3 720
K 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	3 720

Be to, per 20X1 m. sausio mėn. dėl įvairių priežasčių sandėlyje buvo sugadinta 5 vnt. prekių, kurių savikaina 31 EUR (5 vnt. x 6,2 EUR). Kadangi sugadintos prekės nebus parduotos, joms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas netaikomas. AB „A“ apskaičiuoja 7,75 EUR sugadintoms prekėms tenkančią akcizų sumą ir ją pripažįsta veiklos sąnaudomis.

Registruojama nurašytų prekių ir mokėtinų į biudžetą akcizų sąnaudos:

D 63091 Atsargų vertės sumažėjimo sąnaudos (atsargų nurašymas)	38,75
K 2030 Produkcijos savikaina	31,00
K 4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai (akcizai)	7,75

2 pavyzdys

UAB „M“ veikla – didmeninė prekyba akcizais apmokestinamomis prekėmis. Įmonė neturi akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriam būtų taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, todėl pirkdama prekes ji turi sumokėti akcizus prekių gamintojams (akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkams). Nustatydama prekės kainą, UAB „M“ atsižvelgia į sumokėtų akcizų sumą, tačiau pirkėjams išrašomose sąskaitose akcizų atskirai neišskiria. UAB „M“ apskaitos politikoje nustatyta, kad akcizus, kuriuos įsigydama prekes sumoka gamintojams, ji įtraukia į prekių įsigijimo savikainą.

UAB „M“ 20X1 m. sausio mėn. iš AB „A“ įsigijo 4 000 vnt. akcizais apmokestinamų prekių, kurias iš karto išvežė į parduotuves, t. y. iš karto pateikė į rinką, todėl turės sumokėti akcizus prekių tiekėjui. Įmonė „M“ iš AB „A“ gavo sąskaitą faktūrą, kurioje nurodyta 40 000 EUR pardavimo kaina ir 10 000 EUR akcizų suma. UAB „M“ 10 000 EUR akcizų sumą, kurią turėjo sumokėti įmonei AB „A“, įtraukė į prekių įsigijimo savikainą.

UAB „M“ apskaitoje registruojama 50 000 EUR (4 000 vnt. x 12,50 EUR) įsigytų prekių vertė:

D 2040 Pirtų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	50 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	50 000

UAB „M“ 4 000 vnt. akcizais apmokestinamų prekių pardavė su 20 proc. antkainiu. Apskaitoje registruojama akcizais apmokestinamų prekių pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina, į kurias įskaityti akcizai.

Registruojama 60 000 EUR (4 000 vnt. x 15 EUR) prekių pardavimo pajamos ir iš pirkėjų gautinos sumos:

D 2410 Pirkėjų skolų vertė	60 000
K 5000 Parduotų prekių pajamos	60 000
Registruojama 50 000 EUR (4 000 vnt. x 12,50 EUR) prekių pardavimo savikaina:	
D 6000 Parduotų prekių savikaina	50 000
K 2040 Pirtų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	50 000

3 pavyzdys

UAB „K“ yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkė. Įmonės veikla yra priimti pagal sutartis saugoti akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje kitoms įmonėms priklausančias akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino

atidėjimo režimas. UAB „K“ veikia kaip tarpininkė. Prekės priklauso kitoms įmonėms, todėl nors ir tvarko saugomų akcizais apmokestinamų prekių apskaitą, UAB „K“ šiomis prekėmis nedisponuoja ir finansinėse ataskaitose nei šių prekių gavimo, nei išgabavimo nerodo. Ji iš prekių savininkų ima mokesťi už prekių saugojimą ir akcizų mokesťi, kurį apskaičiuoja ir sumoka į valstybės biudžetą už prekes, kurias prekių savininkai išgabena parduoti rinkoje, išskyrus atvejus, kai prekės gabenamos į kitą akcizais apmokestinamų prekių sandėlį.

UAB „K“ apskaitos politikoje nustatyta, kad veikdama kaip tarpininkė įmonė apskaitoje registruoja tik iš prekių savininkų gaunamą mokesťi už tarpininkavimo ir sandėliavimo paslaugas, o vadovaudamasi Akcizų įstatymu apskaičiuotas akcizų sumas registruoja kaip iš prekių savininkų gautinas ir į biudžetą mokėtinas sumas.

20X1 m. sausio mėn. į UAB „K“ akcizais apmokestinamų prekių sandėlį atgabenta 12 000 vnt. akcizais apmokestinamų prekių, išgabenta 10 000 vnt., iš jų 6 000 vnt. prekių buvo panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. UAB „K“ apskaičiavo 15 000 EUR (6 000 vnt. x 2,50 EUR) akcizų sumą, kurią ji turi sumokėti į valstybės biudžetą ir kurią jai turės sumokėti prekių savininkai.

UAB „K“ 20X1 m. sausio mėn. apskaitoje registruojama apskaičiuota akcizų suma:

D 2446 Kitos gautinos skolos (surenkami akcizai)	15 000
K 4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai (akcizai)	15 000

UAB „K“ 20X1 m. sausio mėn. iš prekių savininkų gavo dalį (10 000 EUR) akcizų sumos ir apskaitoje užregistravo:

D 271 Sąskaitos bankuose	10 000
K 2446 Kitos gautinos skolos (surenkami akcizai)	10 000

4 pavyzdys

AB „X“ yra parduotuvių tinklą valdanti prekybos įmonė. AB „X“ yra įregistravusi akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. AB „X“ įsigyja prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas tiek laiko, kiek jos laikomos AB „X“ akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje. AB „X“ apskaičiuoja ir privalo sumokėti į valstybės biudžetą akcizus tada, kai išgabena prekes iš sandėlio. Kadangi AB „X“ įsigyja prekes turėdama tikslą parduoti jas rinkoje, o akcizus apskaičiuoja ir privalo sumokėti gabendama prekes įmonės viduje į pardavimo vietas, tai apskaitoje mokėtinų ir gautinų akcizų sumų neregistruoja, o įtraukia akcizų sumą į prekių įsigijimo savikainą. Įmonės apskaitos politikoje nustatyta, kad akcizų sumos, kurias įmonė privalo apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą, įtraukiamos į pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikainą, pardavimo pajamas ir pardavimo savikainą.

AB „X“ 20X1 m. sausio mėn. už 90 000 EUR įsigijo 30 000 vnt. akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir atvežė į savo akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Per 20X1 m. sausio mėn. prekės išvežtos iš sandėlio į prekybos vietas. Patirta 15 000 EUR šių prekių sandėliavimo ir gabenimo išlaidų ir apskaičiuota 45 000 EUR (30 000 vnt. x 1,5 EUR) akcizų. Per 20X1 m. sausio mėn. parduotuvėse parduota 25 000 vnt. šių prekių už 175 000 EUR (25 000 vnt. x 7 EUR).

AB „X“ 20X1 m. sausio mėn. apskaitoje registruojama 150 000 EUR (30 000 vnt. x 5 EUR) prekių, skirtų parduoti, įsigijimo savikaina, kurią sudaro už prekes mokėtina suma, sandėliavimo, gabenimo išlaidos ir akcizai:

D 2040 Pirtų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	150 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	90 000
K 4431 Kitos skolos tiekėjams (sandėliavimo, transportavimo išlaidos)	15 000
K 4493 Kiti į biudžetą mokėtini mokesčiai (akcizai)	45 000

Registruojama uždirbtos 175 000 EUR (25 000 vnt. x 7 EUR) prekių pardavimo pajamos, į kurias įskaityti akcizai:

D 271 Sąskaitos bankuose	175 000
K 5000 Parduotų prekių pajamos	175 000

Registruojama 125 000 EUR (25 000 vnt. x 5 EUR) prekių pardavimo savikaina, į kurią įskaityti akcizai:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	125 000
D 2040 Pirtų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	125 000

15. Atlyginimas už teisę naudotis autorių ir gretutinėmis teisėmis, patentu, licencija, franšize ir panašias teises apskaitoje pripažįstamas sąnaudomis atsižvelgiant į sutarčių sąlygas, jei pagal 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatas jis nepripažįstamas nematerialiuoju turtu.

Šiame standarto punkte pateikiami pavyzdžiai gali būti pripažįstami įmonės nematerialiuoju turtu, tačiau tam tikrais atvejais gali būti pripažįstami sąnaudomis.

Vadovaujantis 13-ojo verslo apskaitos standarto „Nematerialusis turtas“ nuostatomis, franšizės ir kitos įgytos teisės pripažįstamos nematerialiuoju turtu, jei jas įgydama įmonė sumoka vienkartinę įmoką, kuri ir yra tokio nematerialiojo turto įsigijimo savikaina. Vėlesnės periodinės įmokos pripažįstamos sąnaudomis. Jei už franšizę ar kitas įgytas teises nemokama vienkartinė įmoka, o mokami tik periodiniai mokesčiai už naudojimąsi šiomis teisėmis, tai nematerialiojo turto nepripažįstama, pripažįstamos sąnaudos.

Vadovaujantis 13-ojo verslo apskaitos standartu „Nematerialusis turtas“ nuostatomis, jei kompiuterių programos, duomenų bazės, prekių, paslaugų ženklai, kurie teiks ekonominės naudos ateityje, yra įgyjami, jie pripažįstami nematerialiuoju turtu, tačiau, jei šie objektai sukuriama įmonėje ir ketinama juos naudoti savo veikloje, jų kūrimo išlaidos pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

16. Su finansiniu turtu ir įsipareigojimais susijusių palūkanų sąnaudos apskaitoje registruojamos kaupimo principu taikant apskaičiuotų palūkanų metodą, nustatytą 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai.“

17. Baudos ir delspinigiai už pavėluotus ar neįvykdytus atsiskaitymus pripažįstami sąnaudomis, kai atsiranda prievolė juos mokėti ir yra tikimybė, kad juos reikės sumokėti.

Baudos ir delspinigiai už pavėluotus ar neįvykdytus atsiskaitymus pripažįstami sąnaudomis, kai tampa aišku, kad juos reikės sumokėti, pavyzdžiui, kai kreditorius reikalauja sumokėti netesybas, nes įmonė nevykdė įsipareigojimų arba yra teismo sprendimas ar kitas netesybas įrodantis dokumentas.

18. Sąnaudos pagal paskirtį skirstomos į pardavimo savikainos, pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas, kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos ir pelno mokesčio sąnaudas.

IV. SAŃAUDŲ VERTINIMAS

19. Sąnaudos turi būti patikimai įvertintos. Paprastai atsiskaitymai vykdomi pinigais ar jų ekvivalentais, todėl sąnaudos įvertinamos sumokėta arba mokėtina pinigų ar jų ekvivalentų suma neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio, kurį įmonė turi teisę įtraukti į PVM atskaitą. Tačiau kai kuriais atvejais sąnaudų vertė nustatoma taip:

19.1. Jei turtas įsigijamas išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir jei sutartyje palūkanos nenurodytos arba jos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės pritaikius rinkos palūkanų normą. Visos mokėtinės sumos ir

diskontuojant gautos mokėtinos sumos skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išsimokėjimo laikotarpį.

Perkant turtą į skolą, kai mokėjimo laikotarpis yra ilgesnis kaip 12 mėnesių, o sutartyje palūkanos nenumatytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, apskaitoje turi būti registruojama mokėtino atlygio tikroji vertė, apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės taikant rinkos palūkanų normą. Taikant diskontavimo (būsimosios pinigų vertės perskaičiavimo į dabartinę vertę) metodą apskaičiuota turto vertė ir sąnaudos apskaitoje registruojamos vadovaujantis to turto apskaitą reglamentuojančio verslo apskaitos standarto, pavyzdžiui, apskaitoje registruojant ilgalaikį materialųjį turtą – 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“, finansinį turtą – 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, nuostatomis. Nediskontuotos ir diskontuotos vertės skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis, kurias įmonė apskaitoje registruoja per visą mokėjimo laikotarpį apskaitos politikoje pasirinktu periodiškumu.

Sudarant atidėjinius ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui ir jei pinigų vertės pokyčių įtaka yra reikšminga, sąnaudos apskaitoje registruojamos diskontuojant atidėjinius iki dabartinės jų vertės vadovaujantis 19-ojo verslo apskaitos standarto „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei poataskaitiniai įvykiai“ nuostatomis.

Jei įmonė turi ilgalaikio atlygio darbuotojams įsipareigojimų, lėšas numatyta sukaupti ir išmokėti per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį, tai atidėjinių sąnaudas ir įsipareigojimus įmonė vertina dabartine verte vadovaudamasi 31-ojo verslo apskaitos standarto „Atlygis darbuotojui“ nuostatomis.

Pavyzdys

UAB „A“ 20X1 m. sausio 2 d. įsigijo 30 planšetinių kompiuterių po 196,96 EUR. Pirkimo–pardavimo sutartyje nurodytas 24 mėnesių išsimokėjimo terminas, 5 908,80 EUR mokėtina suma, palūkanos nenurodytos. Įmonė „A“ šių kompiuterių įsigijimo savikainą apskaičiuoja visą mokėtiną sumą diskontuodama iki dabartinės vertės taikydama rinkos 9 proc. palūkanų normą. Šiuos įsipareigojimus įvertina būsimų pinigų išmokų, kurių įmonės skaičiavimu reikės įsipareigojimams įvykdyti verslo sąlygomis, diskontuota verte.

UAB „A“ veikla yra vaikų ugdymas ir pedagoginė priežiūra. Pagal įmonės apskaitos politiką, turtas, kurio įsigijimo vertė neviršija 300 EUR, registruojamas apskaitoje kaip atsargos. Kadangi 20X1 m. sausio 2 d. įsigytų planšetinių kompiuterių vieneto kaina neviršijo 300 EUR,

jie apskaitoje buvo užregistruoti atsargų sąskaitoje. Kitą dieną šie kompiuteriai buvo perduoti naudoti priešmokyklinio ugdymo grupei, o jų vertė pripažinta sąnaudomis.

UAB „A“ 20X1 m. sausio mėn. įvertinusi, kad rinkos palūkanų norma yra 9 proc., įmokų mokėjimo laikotarpis 24 mėn. ir mokėtinos įmokos 246,20 EUR, apskaičiavo 5 408,20 EUR planšetinių kompiuterių ir su jais susijusių įsipareigojimų dabartinę vertę ir apskaitoje užregistravo atsargas ir mokėtinos sumos dabartinę vertę:

D 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina	5 408,20
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	5 408,20

Pagal UAB „A“ apskaitos politiką diskontuojant 5 908,80 EUR mokėtiną sumą apskaičiuota 500,60 EUR (5 908,80 – 5 408,20) palūkanų suma pripažįstama sąnaudomis per visą įmokų mokėjimo laikotarpį ir apskaitoje registruojama kiekvieną mėnesį.

20X1 m. sausio mėn. pripažįstama 39,81 EUR palūkanų sąnaudų ir daromi įrašai:

D 6802 Kitų gautų paskolų palūkanų sąnaudos	39,81
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	39,81

Sumokėjus sausio mėnesio 246,20 EUR (206,39 + 39,81) įmoką, registruojama:

D 4431 Kitos skolos tiekėjams	246,20
K 271 Sąskaitos bankuose	246,20

20X1 m. vasario mėn. pripažįstama 34,57 EUR palūkanų sąnaudų ir daromi įrašai:

D 6802 Kitų gautų paskolų palūkanų sąnaudos	34,57
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	34,57

Sumokėjus vasario mėnesio 246,20 EUR (211,63 + 34,57) įmoką, registruojama:

D 4431 Kitos skolos tiekėjams	246,20
K 271 Sąskaitos bankuose	246,20

Per likusius 22 mėnesius palūkanų sąnaudos ir įmokos apskaitoje registruojamos analogiškai, kaip 20X1 m. sausio ir vasario mėnesiais.

20X2 m. gruodžio mėn. pripažįstama 3,47 EUR palūkanų sąnaudų ir daromi įrašai:

D 6802 Kitų gautų paskolų palūkanų sąnaudos	3,47
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	3,47

Sumokėjus sausio mėnesio 246,20 EUR (242,73 + 3,47) įmoką, registruojama:

D 4431 Kitos skolos tiekėjams	246,20
K 271 Sąskaitos bankuose	246,20

19.2. Kai mainomas nematerialusis, ilgalaikis materialusis ar finansinis turtas, sąnaudos yra apskaičiuotas turto mainų nuostolis.

19.3. Kai kiti verslo apskaitos standartai leidžia daryti pajamų ir sąnaudų užskaitą, sąnaudos yra skaičiuojant grynąją ūkinės operacijos rezultatą gautas nuostolis, pavyzdžiui, nuostolis perleidus ilgalaikį materialųjį turtą.

20. Jei apskaitoje užregistravus turtą vėliau tiekėjas suteikia nuolaidų arba turtas nuvertėja, tai nustatant sąnaudų dydį naudojama sumažinta jo vertė. Jei nuolaidos gaunamos, kai turtas jau parduotas ar sunaudotas, tai gautų nuolaidų suma koreguojamos sąnaudos. Jei nuolaidos gaunamos, kai turtas jau apskaitoje užregistruotas, bet dar neparduotas ar nesunaudotas, koregavimai dėl gautų nuolaidų atliekami pagal atitinkamų standartų nuostatas.

21. Jei įmonė, pridėtinės vertės mokesčio mokėtoja, turi teisę šį mokesčių įtraukti į PVM atskaitą, šis pirkimo PVM į sąnaudas neįtraukiamas. Jei įmonė neturi teisės įtraukti PVM į atskaitą, tai pirkimo PVM gali būti pripažįstamas sąnaudomis arba įtraukiamas į turto įsigijimo savikainą pagal atitinkamų verslo apskaitos standartų nuostatas.

22. Sąnaudos mažinamos gaunamų kompensacijų ir dotacijų sumomis, kurias įmonei suteikia ar sumoka kiti asmenys, jei pagal 10-ąjį verslo apskaitos standartą „Pajamos“ ir 21-ąjį verslo apskaitos standartą „Dotacijos ir subsidijos“ šios sumos ar jų dalis nepriskiriamos pajamoms.

V. PARDAVIMO SAVIKAINA

23. Apskaitoje į pardavimo savikainą įtraukiamos įmonės sąnaudos, susijusios su konkrečiomis pagrindinės veiklos paslaugomis, produkcija ir prekėmis, parduotomis per ataskaitinį laikotarpį.

Pardavimo savikainą sudaro per ataskaitinį laikotarpį parduotų prekių, skirtų perparduoti, ar produkcijos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ir suteiktų paslaugų sąnaudos. Sąnaudos, nepriskirtos konkrečioms paslaugoms, produkcijai ar prekėms, skirtoms perparduoti, neįtraukiamos į pardavimo savikainą.

Atsargų nukainojimo iki gryniosios galimo realizavimo vertės suma ir visi atsargų netekimo ar sugadinimo nuostoliai pardavimo savikainai nepriskiriami, o pripažįstami to laikotarpio, per kurį buvo nukainotos atsargos ir (ar) susidarė nuostoliai, bendrosiomis ir administracinėmis sąnaudomis.

Pavyzdys

Įmonėje „A“ 20X1 m. sausio 1 d. baltų moteriškų kostiumų likutis sudarė 5 000 EUR (50 vnt. x 100 EUR), nebaigtos gamybos likutis 200 EUR, audinių likutis 3 000 EUR. Per 20X1 metus įmonė „A“ pirko audinių už 52 000 EUR. Per šiuos metus siūdama baltus kostiumus įmonė patyrė tokias gamybos išlaidas:

pagrindinės medžiagos (audiniai)	50 000 EUR,
sukirpėjų, siuvėjų darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai	25 000 EUR,
netiesioginės gamybos išlaidos, tenkančios šiems kostiumams	22 000 EUR.

Per 20X1 metus pasiūta 1 000 baltų moteriškų kostiumų. Nebaigtos gamybos likutis metų pabaigoje sudaro 200 EUR, audinių likutis 5 000 EUR. Per 20X1 m. pagamintos produkcijos savikaina yra 97 000 EUR (200 + 50 000 + 25 000 + 22 000 – 200). Vieno kostiumo savikaina yra 97 EUR.

20X1 metais įmonė „A“ pardavė 900 baltų moteriškų kostiumų. Pardavimo savikainą sudaro ankstesnių ir ataskaitinių metų išlaidos, tenkančios tik per ataskaitinį laikotarpį parduotiems kostiumams. Jei įmonėje taikomas FIFO atsargų įkainojimo metodas, per 20X1 metus apskaitoje registruojama kostiumų pardavimo savikaina apskaičiuojama taip:

$$50 \text{ vnt.} \times 100 \text{ EUR} + 850 \text{ vnt.} \times 97 \text{ EUR} = 87\,450 \text{ EUR}$$

Su parduotais kostiumais nesusijusios per ataskaitinį laikotarpį susidariusios išlaidos balanse bus rodomos turto straipsniuose:

medžiagos	5 000 EUR,
nebaigta gamyba	200 EUR,
pagaminta produkcija (150 vnt. x 97 Lt)	14 550 EUR.

24. Į pardavimo savikainą įtraukiama apskaitoje užregistruota atsargų vertė. Jei atsargos, kurių vertė priskiriama pardavimo savikainai, buvo nukainotos, į savikainą įtraukiama nukainota jų vertė.

Pavyzdys

Stomatologijos klinika per 20X1 metus į skolą įsigijo stomatologinių medžiagų už 15 000 EUR (medžiagų likučio laikotarpio pradžioje nebuvo):

D 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina	15 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	15 000

Teikdama stomatologines paslaugas 20X1 metais, įmonė sunaudavo stomatologinių medžiagų už 14 000 EUR. Šias medžiagas įmonė pripažino suteiktų paslaugų sąnaudomis:

D 6001 Suteiktų paslaugų savikaina	14 000
K 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina	14 000
Tiekėjai 20X1 m. gruodžio mėn. įmonės pirktoms medžiagoms suteikė 10 proc. (1 500 EUR) nuolaidą. Todėl apskaitoje 1 400 EUR (14 000 EUR x 10 %) mažinama suteiktų paslaugų savikaina ir 100 EUR (1 000 Lt x 10 %) dar nesunaudotų medžiagų vertė:	
D 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	1 500
K 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina	100
K 609 Nuolaidos, grąžinimas (-)	1 400

25. Pardavimo savikainą registruojant apskaitoje, ji gali būti skirstoma pagal įmonės veiklos pobūdį į suteiktų paslaugų savikainą ir parduotų prekių savikainą.

26. Suteiktų paslaugų savikaina pripažįstama ir apskaitoje registruojama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada už suteiktas paslaugas buvo pripažintos pajamos. Ilgalaikių sutarčių, kurių numatytos veiklos pradžia ir pabaiga patenka į skirtingus ataskaitinius laikotarpius, sąnaudų pripažinimo ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką nustato 25-asis verslo apskaitos standartas „Statybos ir kitos ilgalaikės sutartys“.

Pagal palyginimo principą paslaugų teikimo pajamos turi būti siejamos su sąnaudomis, patirtomis toms pajamoms uždirbti, todėl paslaugų savikaina turi būti pripažįstama tą ataskaitinį laikotarpį, kurį buvo pripažintos pajamos už suteiktas paslaugas. Kai įmonės veikla yra paslaugų teikimas, per ataskaitinį ir praėjusius laikotarpius sunaudotų atsargų vertė, apskaičiuotos darbo užmokesčio ir darbuotojų socialinio draudimo įmokų sumos, kitos patirtos sąnaudos, tiesiogiai tenkančios paslaugoms, kurių pajamos bus uždirbtos per ateinantį ataskaitinį laikotarpį, turėtų būti registruojamos kaip atsargos.

Pavyzdys

Įmonė „A“ 20X1 m. spalio 20 d. sudarė sutartį, pagal kurią įsipareigojo iki 20X2 m. vasario 1 d. sukurti įmonei „B“ reklaminį filmą, kuris turi būti transliuojamas per televiziją.

Filmo kūrimo darbai buvo pradėti 20X1 m. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, 20X1 m. gruodžio 31 d., darbai dar nebaigti ir įmonė negali patikimai įvertinti, kiek išleis filmo kūrimui 20X2 metais, todėl ir negali pripažinti pajamų, taip pat su filmo sukūrimu susijusių sąnaudų. Per ataskaitinį laikotarpį įmonė sukauė 25 000 EUR (autorinio atlyginimo, filmavimo įrangos ir patalpų nuomos, darbo užmokesčio ir valstybinio socialinio draudimo, kitų) filmo kūrimo sąnaudų, kurios apskaitoje užregistruotos kaip atsargos:

D 20210 Vykdomų darbų savikaina	25 000
K 4480 Mokėtinas darbo užmokestis	2 000
K 4482 Mokėtinos socialinio draudimo įmokos	616
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	22 384

Įmonė „A“ per 20X2 m. sausio mėn. apskaitoje užregistravo dar 10 000 EUR reklaminio filmo kūrimo ir pagaminimo sąnaudų:

D 20210 Vykdomų darbų savikaina	10 000
K 4480 Mokėtinas darbo užmokestis	1 000
K 4482 Mokėtinos socialinio draudimo įmokos	308
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	8 692

Reklaminis filmas baigtas kurti 20X2 m. sausio 31 d. Įmonė „A“ 20X2 m. vasario 1 d. pasirašė su įmone „B“ darbų priėmimo aktą ir išrašė įmonei „B“ 45 000 EUR sąskaitą už reklaminio filmo sukūrimą ir pagaminimą. Kadangi suteikusi paslaugą įmonė „A“ apskaitoje pripažino uždirbtas pajamas, tai tą patį ataskaitinį laikotarpį turi pripažinti ir filmo sukūrimo sąnaudas. Įmonė „A“ 20X2 m. vasario 1 d. apskaitoje registruoja:

D 2410 Pirkėjų skolų vertė	45 000
K 5001 Suteiktų paslaugų pajamos	45 000
ir	
D 6001 Suteiktų paslaugų savikaina	35 000
K 20210 Vykdomų darbų savikaina	35 000

27. Į suteiktų paslaugų savikainą įtraukiama šiam tikslui sunaudotų atsargų vertė, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų sąnaudos, teikiant paslaugas naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, trečiųjų asmenų suteiktų paslaugų ir panašios sąnaudos.

Pavyzdys

Įmonė „A“, teikianti remonto darbų paslaugas, 20X1 m. rugsėjo 20 d. sudarė sutartį dėl pastato remonto. Remonto darbams įmonė sunaudavo medžiagų, kurių vertė – 200 000 EUR, remonto darbus atliekantiems darbininkams priskaičiavo 55 000 EUR darbo užmokesčio, nuo apskaičiuoto darbo užmokesčio socialinio draudimo įmokos sudarė 17 040 EUR ir 110 EUR garantinio fondo mokestis. Įmonė taip pat apskaičiavo 5 000 EUR remonto darbams naudojamos įrangos nusidėvėjimą, už įrangos, naudotos remonto darbams, nuomą iš karto sumokėjo

2 000 EUR, kitoms įmonėms už suteiktas tinkavimo ir dažymo paslaugas pagal gautas sąskaitas turi sumokėti 15 000 EUR. Visos šios išlaidos buvo kaupiamos 20210 sąskaitoje *Vykdomų darbų savikaina*:

D 20210 Vykdomų darbų savikaina	294 150
K 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina	200 000
K 4480 Mokėtinas darbo užmokestis	55 000
K 4482 Mokėtinios socialinio draudimo įmokos	17 040
K 4483 Mokėtinios garantinio fondo įmokos	110
K 1227 Mašinų ir įrangos įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)	5 000
K 271 Sąskaitos bankuose	2 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	15 000

Atlikusi remonto darbus ir 20X1 m. lapkričio 15 d. perdavusi juos užsakovui, įmonė pripažino 350 000 EUR suteiktų paslaugų pajamas ir 294 150 EUR savikainą, o apskaitoje užregistravo:

D 2410 Pirkėjų skolų vertė	350 000
K 5001 Suteiktų paslaugų pajamos	350 000
ir	
D 6001 Suteiktų paslaugų savikaina	294 150
K 20210 Vykdomų darbų savikaina	294 150

28. Parduotų prekių savikaina pripažįstama ir apskaitoje registruojama tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada prekės parduodamos. Pagal įmonės veiklos pobūdį parduotų prekių savikaina gali būti skirstoma į parduotos produkcijos savikainą ir perparduoti skirtų prekių savikainą.

29. Parduotų prekių savikaina nustatoma taikant tuos pačius atsargų sunaudojimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, LIFO, svertinio vidurkio, konkrečių kainų ar kitus) būdus, kurie atsargų apskaitai taikomi pagal 9-ąjį verslo apskaitos standartą „Atsargos“.

Taikant periodiškai apskaitomų atsargų būdą, parduotos produkcijos savikaina skaičiuojama ir apskaitoje registruojama tam tikro laikotarpio, pavyzdžiui, mėnesio ar ketvirčio, pabaigoje pagal formules:

Parduotos produkcijos savikaina = pagamintos produkcijos likutis laikotarpio pradžioje + per laikotarpį pagamintos produkcijos savikaina – pagamintos produkcijos likutis laikotarpio pabaigoje.

Pagamintos produkcijos savikaina = nebaigtos gamybos likutis laikotarpio pradžioje + gamybos išlaidos – nebaigtos gamybos likutis laikotarpio pabaigoje.

Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, parduotos produkcijos savikaina skaičiuojama ir apskaitoje registruojama po kiekvieno produkcijos pardavimo.

1 pavyzdys

Leidyklos sandėlyje 20X1 m. sausio 1 d. knygų likutis buvo 35 100 EUR (450 vnt. x 78 EUR), nebaigtos gamybos likutis 2 000 EUR. Per 20X1 m. sausio mėn. knygoms gaminti leidykla sunaudavo medžiagų už 100 000 EUR, leidyklos darbuotojams apskaičiavo 45 000 EUR darbo užmokesčio, nuo apskaičiuoto darbo užmokesčio socialinio draudimo įmokos sudarė 13 940 EUR ir garantinio fondo mokeskis 90 EUR. Buvo apskaičiuotas 1 000 EUR leidyklos įrengimų nusidėvėjimas. Iš viso buvo atspausdinta 2 000 knygų. Visos šios išlaidos kaupiamos 20200 sąskaitoje *Nebaigtos produkcijos savikaina*:

D 20200 Nebaigtos produkcijos savikaina	160 030
K 2010 Žaliavų, medžiagų ir komplektavimo detalių įsigijimo savikaina	100 000
K 4480 Mokėtinas darbo užmokestis	45 000
K 4482 Mokėtinos socialinio draudimo įmokos	13 940
K 4483 Mokėtinos garantinio fondo įmokos	90
K 1227 Mašinų ir įrangos įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (–)	1 000

Sausio mėnesio pabaigoje atlikus inventorizaciją, nustatytas 3 000 EUR nebaigtos gamybos likutis. Apskaičiuojama 159 030 EUR (2 000 + 160 030 – 3 000) ir apskaitoje registruojama pagamintos produkcijos savikaina:

D 2030 Produkcijos savikaina	159 030
K 20200 Nebaigtos produkcijos savikaina	159 030

Vienos atspausdintos knygos savikaina yra 79,52 EUR (159 030 EUR : 2 000 vnt.).

Jei leidykla parduotos produkcijos apskaitai taiko:

1. Periodiškai apskaitomų atsargų ir FIFO įkainojimo būdą, tai sausio mėnesio pabaigoje atlikusi pagamintos produkcijos inventorizaciją ir nustačiusi 500 vnt. knygų likutį, kurio vertė yra 39 760 EUR (500 vnt. x 79,52 EUR), apskaičiuoja 154 370 EUR (35 100 + 159 030 – 39 760) ir apskaitoje registruoja parduotos produkcijos savikainą:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	154 370
K 2030 Produkcijos savikaina	154 370

2. Nuolat apskaitomų atsargų ir FIFO įkainojimo būdą ir sausio 15 d. pardavė 800 knygų, kurių savikaina 62 932 EUR (450 vnt. x 78 EUR + 350 vnt. x 79,52 EUR), tai apskaitoje registruoja:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	62 932
K 2030 Produkcijos savikaina	62 932

Taikant periodiškai apskaitomų atsargų būdą, perparduotų prekių savikaina skaičiuojama ir apskaitoje registruojama tam tikro laikotarpio, pavyzdžiui, mėnesio ar ketvirčio, pabaigoje pagal formulę:

Perparduotų prekių savikaina = prekių likutis laikotarpio pradžioje + per laikotarpį įgytų prekių savikaina – prekių likutis laikotarpio pabaigoje.

2 pavyzdys

Įmonės „X“ atsargų apskaitai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų ir FIFO įkainojimo būdas. Įmonės „X“ sandėlyje 20X1 m. sausio 1 d. yra 2 300 ikrų skardinių, kurių vertė 121 900 EUR (2 300 vnt. x 53 EUR), likutis. Per 20X1 m. pirmą ketvirtį įmonė pirko ikrų už 901 000 EUR:

sausio 15 d. – 5 000 vnt. x 55 EUR = 275 000 EUR
 sausio 28 d. – 1 500 vnt. x 60 EUR = 90 000 EUR
 vasario 20 d. – 7 500 vnt. x 56 EUR = 420 000 EUR
 kovo 15 d. – 2 000 vnt. x 58 Lt = 116 000 EUR

Nupirktos prekės apskaitoje įregistruojamos įrašais:

D 6002 Įsigytų prekių ir paslaugų savikaina	901 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	901 000

I ketvirčio pabaigoje atlikus inventorizaciją, nustatytas 2 100 ikrų skardinių likutis. Ikrų vertė taikant FIFO būdą yra 121 600 EUR (2 000 vnt. x 58 EUR + 100 vnt. x 56 EUR). Taikant periodiškai apskaitomų atsargų būdą, prekės, kurių nėra įmonės sandėlyje laikotarpio pabaigoje, laikomos parduotomis, todėl jų įsigijimo savikaina pripažįstama sąnaudomis (perparduotų prekių savikaina).

Apskaičiuojama 901 300 EUR (121 900 + 901 000 – 121 600) ir apskaitoje registruojama perparduotų prekių savikaina:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	901 300
K 6002 Įsigytų prekių ir paslaugų savikaina	901 000
K 6005 Atsargų padidėjimas (sumažėjimas)	300

Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, parduotų prekių savikaina apskaičiuojama ir pripažįstama kiekvieną kartą pardavus prekes.

3 pavyzdys

Įmonė „X“ atsargų apskaitai taiko nuolat apskaitomų atsargų ir FIFO įkainojimo būdą. Įmonėje „X“ 20X1 m. sausio 1 d. yra 230 batų porų likutis, o jų vertė 121 900 EUR (230 porų x 530 EUR). Įmonė sausio 15 d. dar nupirko batų už 275 000 EUR (500 porų x 550 EUR):

D 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	275 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	275 000

Įmonė „X“ 20X1 m. vasario 10 d. pardavė 200 batų porų. Šių prekių savikaina pagal FIFO įkainojimo būdą yra 106 000 EUR (200 porų x 530 EUR).

Pardavus prekes, apskaitoje įregistruojama perparduotų prekių savikaina:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	106 000
K 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	106 000

Įmonė „X“ 20X1 m. vasario 20 d. nupirko batų už 90 000 EUR (150 porų x 600 EUR):

D 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	90 000
K 4430 Skolos tiekėjams už prekes ir paslaugas	90 000

Įmonė „X“ 20X1 m. vasario 26 d. pardavė 350 batų porų, jų savikaina pagal FIFO įkainojimo būdą 191 900 EUR (30 porų x 530 EUR + 320 porų x 550 EUR).

Apskaitoje įregistruojama perparduotų prekių savikaina:

D 6000 Parduotų prekių savikaina	191 900
K 2040 Pirktų prekių, skirtų perparduoti, įsigijimo savikaina	191 900

VI. PARDAVIMO, BENDROSIOS IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

30. Sąnaudos, kurių neįmanoma susieti su konkrečių parduotų prekių ar suteiktų paslaugų savikaina ir kurios susijusios su visa įmonės veikla, išskyrus finansinės, investicinės ir kitos veiklos sąnaudas, apskaitoje registruojamos kaip pardavimo arba bendrosios ir administracinės sąnaudos.

31. Pardavimo, bendrosios ir administracinės sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal šio standarto bendras nuostatas tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai patiriamos.

Pardavimo, bendrosios ir administracinės sąnaudos – tai sąnaudos, susijusios su įmonės pagrindine veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimo pajamų dydį. Šios sąnaudos negali būti siejamos su konkrečiomis ataskaitinio laikotarpio pajamomis ir su ateinančių ataskaitinių laikotarpių ekonomine nauda, todėl pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kada patiriamos. Pardavimo, bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms nepriskiriamos su pagrindine veikla nesusijusios, t. y. kitos, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos.

1 pavyzdys

Įmonė „A“ 20X1 m. masinėse informacijos priemonėse organizavo savo produkcijos vėlykinę reklamos kampaniją. Už įmonės produkcijos reklaminio filmo sukūrimą reklamos agentūrai sumokėjo 20 000 EUR, už reklamos laiką televizijos eteryje 150 000 EUR, už televizijos žaidimo organizavimą, kurio metu reklamuojama ir kaip prizas įteikiama įmonės produkcija, 10 000 EUR, už reklamą spaudoje 10 500 EUR. Produkcijos, sunaudotos reklamos tikslais TV žaidimo metu, savikaina 30 000 EUR.

Kadangi reklamos sąnaudų negalima patikimai susieti su konkrečiomis ataskaitinio laikotarpio pajamomis ir ekonominės naudos padidėjimu ateityje, visas šias sąnaudas įmonė pripažįsta 20X1 m. ir priskiria sąnaudoms tada, kai įmonė gauna paslaugas:

D 6202 Paslaugų ir prekių reklamos sąnaudos	220 500
K 271 Sąskaitos bankuose	190 500
K 2030 Produkcijos savikaina	30 000

Bendrosios ir administracinės sąnaudos – tai sąnaudos, sudarančios sąlygas įmonei veikti.

2 pavyzdys

Įmonė „A“ gamina baldus ir yra nusipirkusi gamybos patalpas. Įmonės vadovybės ir personalo darbo vietoms miesto centre esančiame pastate yra išnuomota 500 kv. m. Įmonė „A“ už administracinių patalpų nuomą per mėnesį moka po 60 EUR už kvadratinį metrą. Kiekvieną mėnesį įmonė „A“ pripažįsta 30 000 EUR (500 kv. m. x 60 EUR) nuomos sąnaudų:

D 6300 Nuomos sąnaudos	30 000
K 4431 Kitos skolos tiekėjams	30 000

VII. KITŲS VEIKLOS SĄNAUDOS

32. Kitos veiklos sąnaudoms priskiriamos sąnaudos, kurių įmonė nepriskiria pagrindinei, finansinei ir investicinei veiklai.

33. Kitos veiklos sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos vadovaujantis šio standarto nustatyta bendra sąnaudų pripažinimo ir vertinimo tvarka.

Pavyzdys

Įmonė „A“ parduoda įmonei „B“ naudotą lengvąjį automobilį už 25 000 EUR. Lengvojo automobilio įsigijimo savikaina 90 000 EUR, sukauptas nusidėvėjimas 60 000 EUR. Apskaitoje registruojamas 5 000 EUR ilgalaikio turto perleidimo nuostolis, lygus automobilio likutinės vertės ir pardavimo kainos skirtumui:

D 1237 Transporto priemonių įsigijimo savikainos nusidėvėjimas (-)	60 000
D 24460 Kitų gautinų skolų vertė	25 000
D 6400 Ilgalaikio turto perleidimo nuostoliai	5 000
K 1230 Transporto priemonių įsigijimo savikaina	90 000

VIII. FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS

34. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos vadovaujantis bendra sąnaudų pripažinimo ir įvertinimo tvarka. Su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu susijusių finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų ir nuostolių pripažinimo ir registravimo apskaitoje atvejų nurodyta kituose verslo apskaitos standartuose, pavyzdžiui:

34.1. Finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimo ar finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės padidėjimo bei jų perleidimo nuostolių, finansinio turto ir trumpalaikių investicijų nuvertėjimo, palūkanų už gautas paskolas ir kitų panašių su įmonės finansine ir investicine veikla susijusių sąnaudų – 18-ajame verslo apskaitos standarte „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

34.2. Palūkanų už finansinės nuomos būdu įsigijamą turtą – 20-ajame verslo apskaitos standarte „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“.

34.3. Sandorių užsienio valiuta ir balanso straipsnių užsienio valiuta įvertinimo bei užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotųjų įmonių perleidimo valiutų kursų pokyčio nuostolių – 22-ajame verslo apskaitos standarte „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“.

34.4. Su finansiniu turtu ar finansiniu įsipareigojimu, atsirandančiu iš išvestinės finansinės priemonės, susijusių sandorio sudarymo išlaidų, tikrosios vertės pokyčio, nuvertėjimo ir nurašymo nuostolių – 26-ajame verslo apskaitos standarte „Išvestinės finansinės priemonės“.

35. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis taip pat pripažįstami investicinio turto, pripažinto pagal 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ reikalavimus, nuvertėjimo ir tikrosios vertės pokyčio nuostoliai.

36. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos dėl investicijų apskaitai taikomo nuosavybės metodo pripažįstamos ir konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose parodomos pagal 15-ojo verslo apskaitos standarto „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ reikalavimus.

IX. PELNO MOKESČIO SĄNAUDOS

37. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos ir pelno mokesčio įsipareigojimas pripažįstami tą laikotarpį, už kurį yra apskaičiuoti, pagal 24-ojo verslo apskaitos standarto „Pelno mokesčiai“ nuostatas. Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos pagal 24-ąjį verslo apskaitos standartą „Pelno mokesčiai“, jei įmonė taiko minėto standarto reikalavimus dėl atidėtojo pelno mokesčio.

X. LABAI MAŽOMS ĮMONĖMS TAIKOMOS IŠIMTYS

38. Labai mažų įmonių, kurios pasirinko rengti 1-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinė atskaitomybė“ 8 punkte nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį, sąnaudos skirstomos pagal pobūdį į atsargų ir išteklių sąnaudas, su darbo santykiais susijusias

sąnaudas, nusidėvėjimo, amortizacijos ir turto vertės sumažėjimo, kitas sąnaudas ir pelno mokesčio sąnaudas. Kadangi sąnaudos paskirstomos pagal pobūdį, jų perskirstyti pagal paskirtį nereikia.

39. Labai mažų įmonių atsargų ir išteklių sąnaudos apskaičiuojamos iš įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių vertės atėmus atsargų likučio padidėjimą arba pridėjus atsargų likučio sumažėjimą. Įsigytų atsargų ir sunaudotų išteklių vertė ir atsargų likučio pokytis parodomi trumpos pelno (nuostolių) ataskaitos atskiruose straipsniuose.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. Šis standartas taikomas sudarant 2016 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas.
